

YTTRANDE DNR 2015-170-3.5.1

4 april 2016

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Underlag inför beslut om riktlinjer för forskning och innovation på energiområdet för perioden 2017-2020

M2015/04264/Ee

INLEDNING

Energimyndigheten har i uppdrag att främja energirelaterad forskning och innovation (FOI). Myndighetens forskningsprogram uppgår för närvarande till ca 1,3 miljarder kr per år och omfattar stöd till såväl grundforskning, tillämpad forskning, experimentell utveckling, demonstration, kommersialisering samt spridning av forskningsresultat. Inför en kommande proposition om riktlinjer FOI på energiområdet har underlag tagits fram av bland andra Energimyndigheten, Kontigo AB och Tillväxtanalys. Konjunkturinstitutets remissvar avgränsas till Energimyndighetens underlag och då främst "Helhetssyn är nyckeln: Strategi för forskning och innovation på energiområdet 2017-2020".

I nämnda rapport kompletterar Energimyndigheten sitt tidigare underlag genom att presentera "sin strategi för att prioritera insatser för energiforskning och -innovation". Energimyndigheten föreslår att myndighetens årliga anslag för FOI ökas med ca 35 procent.

MÅLBILD OCH FOI-BEHOVET

Det övergripande målet för FOI på energiområdet har varit att bidra till uppfyllandet av uppställda energi- och klimatmål, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken samt relaterade miljöpolitiska mål. Detta mål har av regeringen konkretiserats till

- att bygga upp vetenskaplig och teknisk kunskap och kompetens för att möjliggöra en omställning till ett långsiktigt hållbart energisystem i Sverige,
- att utveckla teknik och tjänster som kan kommersialiseras genom svenskt näringsliv och därmed bidra till hållbar tillväxt och energisystemets omställning och utveckling såväl i Sverige som på andra marknader samt
- att bidra till och dra nytta av internationellt samarbete på energiområdet.

Energimyndigheten pekar ut fem övergripande utmaningar för att nå ett hållbart energisystem. Dessa är skapandet av ett helt förnybart energisystem, ett flexibelt och robust energisystem, ett resurseffektivt samhälle och att öka insatserna för innovationer för jobb och klimat samt möjliggöra samspel i energisystemet mellan olika aktörer och

sektorer. Energimyndigheten anger att det är dessa utmaningar som kommer att vägleda de konkreta prioriteringar som görs inom Energimyndighetens nio temaområden för forsknings- och innovationsarbetet.

PRIORITERINGSARBETET

Konjunkturinstitutet anser att Energimyndighetens rapport på ett övergripande plan ger en god beskrivning av kunskapsbehoven och utmaningarna. Konjunkturinstitutet saknar dock en strukturerad och transparent strategi- och prioriteringsdiskussion. Även om FOI-insatser inom dessa områden kan anses bidra till måluppfyllelse så får man anta att deras bidrag varierar, möjligen kraftigt. Med begränsade resurser är det därför av stor vikt att resurserna satsas på de projekt som bedöms ge det största bidraget till måluppfyllelse. Energimyndighetens rapport ger härvidlag inte någon vidare vägledning.

Konjunkturinstitutet är medveten om svårigheterna med att bedöma den framtida avkastningen av FOI men menar likväl att det finns ett värde i att sådana analyser görs, bland annat för att motivera fördelningen av myndighetens FOI-anslag mellan olika temaområden. En sådan analys behöver även omfatta frågan om additionalitet, det vill säga i vilken utsträckning statligt stöd tränger undan annan FOI-finansiering. Motiven för statligt FOI-stöd på energiområdet är flera och omfattar bland annat överspillningseffekter, bristande prissättning på energi och värdet av att lyfta av risk från kommersiella företag. En stor del av de europeiska koldioxidutsläppen är numera prissatta genom EU ETS och fossilbränsleskatter och majoriteten av världens länder har ställt upp ambitiösa utsläppsmål. Denna utveckling har minskat behovet av att använda FOI som kompensation för bristande prissättning av energi och innebär att additionalitetsfrågan blir än mer aktuell på vissa områden, något som bör påverka inriktningen på Energimyndighetens FOI-insatser.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Mats Dillén. Föredragande har varit Björn Carlén.

Mats Dillén

Björn Carlén